

Lidé mohou topit v kotlích na uhlí i po začátku roku 2025. Často kladené otázky k zákazu uvádění kotlů na uhlí na trh po roce 2025

18.5.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

MŽP odpovídá na často kladené otázky k zákazu uvádění kotlů na uhlí na trh v roce 2025, který je součástí návrhu novely zákona o ochraně ovzduší. NEZNAMENÁ TO ZÁKAZ POUŽÍVÁNÍ.

Připravovaná novela zákona o ochraně ovzduší obsahuje kromě řady dalších návrhů také zákaz uvádět na trh nové spalovací zdroje na pevná fosilní paliva od 1.1. 2025. To by se v praxi mělo dotknout všech kotlů, kamen nebo sporáků dodávaných do českých obchodů, pokud jsou určeny ke spalování pevných fosilních paliv. Jedná se o stacionární zdroje čistě na uhlí (tedy ne např. o kombinované kotle), které se podle prodejců málo kupují a tudíž i málo vyrábí.

Zákaz se netýká zdrojů, které jsou již v současnosti provozovány, dokonce se nevztahuje ani na doprodej uhelných zdrojů tepla po roce 2025, které již budou na trhu před 1.1.2025 umístěny (tedy těch, které jsou například ve skladech distributorů a prodejců). Navržený zákaz je součástí novely zákona o ochraně ovzduší, která v této chvíli prochází meziresortním připomínkovým řízením. To znamená, že bude ještě diskutována s dalšími resorty, neziskovým sektorem i průmyslem. Než bude návrh novely předložen na jednání vlády k jednání vlády, může doznat změn. Pak jej ještě v legislativním procesu bude schvalovat parlament a nakonec zamíří k podpisu prezidenta.

- Co se má změnit u vytápění uhlím?

Od roku 2025 již nebude možné, aby výrobce dodal na český trh kotle a kamna na pevná fosilní paliva (uhlí). Bude tedy i nadále možné spalování uhlí a uhelných paliv ve stávajících zdrojích, pokud odpovídají zákonným požadavkům (tedy např. budou splňovat alespoň 3. emisní třídu).

- Co dalšího novela přináší?

Například se rozšíří kontroly emisí v rámci silniční technické kontroly i na obecní policii (novelizace zákona o silničním provozu). Dosud to mohla dělat je státní policie, což nebylo dostatečné. Zaměří se zejména na odmontované filtry pevných částic. Vozidlo musí pak do 30 dní na STK, pokud tak neučiní, nesmí být v provozu. Nová pravidla se mohou dotknout i stavebníků s cílem omezit prašnost. Dnes jsou součástí stavebního povolení, ale stavební úřady se jimi příliš nezabývají. Nově budou základní pravidla pro omezování prašnosti platit přímo ze zákona a do stavebního povolení se tak budou v případě potřeby a s ohledem na místní podmínky pouze doplňovat, např. mít na lešení sítě na zachyt prachu, kropení, zametání apod.

- Znamená to, že si nebudu moct zatopit v kamnech uhlím?

Neznamená, navrhované opatření se nedotkne domácností topících uhlím, ale výrobců, kteří dodávají kotle, kamna nebo sporáky na pevná fosilní paliva na trh (doprodej zásob, které již budou na trhu, bude možný i po 1.1.2025). Předložený návrh tak nechává instalované kotle 3. a vyšší třídy kamna atd. dožít, avšak vysílá jasný signál, že s novými kotli a kamny na uhelná

paliva se již do budoucna nepočítá a není rozumné si je pořizovat. Je to preventivní opatření, které reaguje na budoucí očekávané omezování těžby uhlí pro velké energetické zdroje, které automaticky povede také k omezení dodávek tříděného uhlí pro domácnosti.

- Kolik kotlů na uhlí využívají české domácnosti?

Podle sčítání Českého statistického úřadu využívá k vytápění uhlí, koks nebo uhelné brikety 5,4 % obydlených bytů.

- Proč se plánuje zakázat od roku 2025 prodej kamen na uhlí?

S využíváním uhlí na výrobu energie se musíme postupně rozloučit, nejen ve velkých elektrárnách a teplárnách, ale i v domácnostech. Uhlí bude v porovnání s jinými zdroji energie nekonkurenceschopné a přirozeně tak jeho množství na trhu bude klesat. Není proto žádoucí vyvolávat v lidech dojem, že pokud si po roce 2025 koupí nový kotel na uhlí, budou pro něj mít dostatek paliva a za cenu, která bude únosná. Z hlediska ochrany ovzduší je pak spalování uhlí spojeno s vypouštěním celé řady nebezpečných látek do ovzduší. Toto opatření je v souladu s Energetickou koncepcí ČR a reaguje také na klimatické závazky ČR.

- Odkdy bude novela platit?

Jednotlivé části novely zákona budou vstupovat v účinnost k různým datům. Zákaz umístování spalovacích zdrojů na pevná fosilní paliva na trh by měl nabýt účinnosti od 1. 1. 2025.

- Jak se bude zákaz vymáhat?

Navrhovaný zákaz se týká výrobců těchto zdrojů, kteří je dodávají na trh. Proto je bude kontrolovat a případně pokutovat Česká obchodní inspekce. Zda je v domácnosti provozován zdroj na pevné fosilní palivo po roce 2025 nikdo kontrolovat, tedy ani pokutovat nebude, protože legislativní zákaz se spalování uhlí netýká.

- Budou moci prodejci doprodat zásoby?

Ano, skladové zásoby bude možné doprodat i po 1.1.2025. Stejně tak budou moci čeští výrobci i nadále vyrábět kotle a topidla na uhelná paliva na export.

- Pokud někdo koupí kamna v zahraničí a bude dál topit uhlím co mu hrozí?

Nic. Z dlouhodobého hlediska ale takovou investici nepovažujeme za rozumnou, lze očekávat, že uhlí bude nedostatkovým zbožím a jeho spalování nebude ekonomicky výhodné. Takový postup však nebude protizákonný.

- Nezvýší to domácnostem, které využívají pevná paliva, náklady na vytápění?

Uhlí už dnes není tak levné jako dříve. Náklady rostou průběžně o přibližně deset procent ročně a do budoucna se budou dále zvyšovat s poklesem produkce domácího hnědého uhlí.

- Existují nějaké dotace na výměnu vytápění uhlím?

Ano, na výměnu je možné využít dotace z programu Nová zelená úsporám. Ty pokrývají zhruba polovinu nákladů. Dotace se pohybuje od 30 000 Kč na jednoduché zdroje na biomasu, přes podporu tepelných čerpadel podle konkrétního řešení až do 140 000 Kč. Je možné využít i dotace 40 000 Kč na připojení na dálkové vytápění. Všechny informace jsou dostupné na

novazelenausporam.cz. Nízkopříjmové domácnosti pak mohou využít kotlíkové dotace.

- A pro rodiny, které mají hlouběji do kapsy?

Pro zranitelné domácnosti (lidé, kteří pobírají důchod nebo domácnosti pobírající příspěvek na bydlení), které potřebují výměnu svých zastaralých neekologických kotlů na pevná paliva (od září 2024 začne platit zákaz vytápění kotli na uhlí nebo dřevo, které nedosahují alespoň 3. emisní třídy), vyhláší Ministerstvo životního prostředí kotlíkové dotace. Domácnosti získají až 95 % nákladů na výměnu starého kotle za tepelná čerpadla nebo kotle na biomasu. Při výměně za tepelné čerpadlo až 180 000 Kč a na kotle na biomasu až 130 000 Kč. O dotace domácnosti žádají přímo ve svých krajích. Díky úspěšnému programu kotlíkových dotací již bylo vyměněno přes 100 tisíc kotlů a vyplaceno přes 11 miliard korun.

- Od 1.9.2024 bude zakázáno provozovat kotle na pevná paliva v objektech určených k bydlení, které nesplňují minimálně 3. třídu. Je na obzoru další zákaz? Pro novější kotle?

Na obzoru není žádný takový zákaz.

Zákaz se netýká zdrojů, které jsou již v současnosti provozovány, dokonce se nevztahuje ani na doprodej uhelných zdrojů tepla po roce 2025, které již budou na trhu před 1.1.2025 umístěny (tedy těch, které jsou například ve skladech distributorů a prodejců). Navržený zákaz je součástí novely zákona o ochraně ovzduší, která v této chvíli prochází meziresortním připomínkovým řízením. To znamená, že bude ještě diskutována s dalšími resorty, neziskovým sektorem i průmyslem. Než bude návrh novely předložen na jednání vlády k jednání vlády, může doznat změn. Pak jej ještě v legislativním procesu bude schvalovat parlament a nakonec zamíří k podpisu prezidenta.

https://www.mzp.cz/cz/news_20230518-Casto-kladene-otazky-k-zakazu-uvadeni-kotlu-na-uhli-na-trh-p-o-roce-2025